

Memory distrust in the legal context

Citation for published version (APA):

van Bergen, S. H. E. M. (2011). *Memory distrust in the legal context*. Datawyse / Universitaire Pers Maastricht. <https://doi.org/10.26481/dis.20110610sb>

Document status and date:

Published: 01/01/2011

DOI:

[10.26481/dis.20110610sb](https://doi.org/10.26481/dis.20110610sb)

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

SUMMARY

The current dissertation addresses the concept of memory distrust in the legal context. Memory distrust can be defined as “a condition where people develop a profound distrust of their memory recollections, as a result of which they are particularly susceptible to relying on external cues and suggestions” (Gudjonsson, 2003, p. 196). Memory distrust can be encountered both in clinical and forensic settings. Especially in the legal setting, it may have far-reaching consequences. The memory distrust syndrome has only been described in forensic case studies. The present dissertation is a first attempt to develop a more systematic corpus of knowledge about memory distrust in the legal domain.

Chapter 1 presents two case vignettes of false confessions in which memory distrust played an important role. This chapter gives an overview of false memory and false confession research in which the memory distrust syndrome was firstly described. It also addresses other areas in which memory distrust is a common phenomenon (i.e., psychogeriatrics and the Obsessive-Compulsive Disorder). The following research questions are formulated and will be elaborated in the following chapters: What is memory distrust? What are related concepts of memory distrust? How can memory distrust be measured best? Are individuals suffering from memory distrust susceptible to developing false memories and/or false confessions?

This dissertation is divided into two parts; the first part addresses studies that examine trait memory distrust (Chapters 2, 3, and 4). This type of memory distrust manifests itself in people who have habitual memory doubts. The second part looks into state memory distrust, a temporary state in which individuals develop doubts about their memory (Chapters 5 and 6).

Chapter 2 describes a validation study of the Dutch adapted version of the Squire Subjective Memory Questionnaire (SSMQ) that can be used to assess trait memory distrust. The SSMQ proves to be a psychometrically sound instrument. In the forensic setting, it can be used to identify vulnerable suspects in an early stage. As a result, the level of interrogative pressure can be adjusted to the suspect’s level of memory distrust. Ideally, this will diminish the frequency of false confessions.

To increase our understanding of memory distrust, we examined several concepts that were expected to relate to trait memory distrust in Chapter 2, 3, and 4. It can be concluded that trait memory distrust goes along with more cognitive failures (i.e., everyday lapses in memory, attention, and action) and a higher age. Furthermore, it appears that persons who distrust their memory perform more poorly on objective memory measures than controls. And most of the time, they are also more depressed and more compliant than individuals who are confident in their memory.

Contrary to our expectations, Chapter 3 failed to find that memory distrust relates to higher levels of suggestibility and false memories. This null-

result might have to do with the fact that the type of memory distrust that we measured in this chapter was trait-like by nature, whereas all case studies referring to this relationship emphasise state memory distrust. Also, the false memory paradigm that we used, the DRM task, might not have been the most appropriate test to study false memories as such.

The study described in Chapter 4 therefore used a suggestion-induced paradigm to elicit false memories. As the name of this paradigm implies, it involves suggestions. The findings of this study show that individuals who suffer from trait memory distrust are more prone to accept misinformation than persons who are very confident in their memory. In other words, people suffering from memory distrust are more suggestible and therefore are more likely to create false memories. This contradicts the findings of Chapter 3. We think that the findings in Chapter 4 carry more weight than those in the former chapter as they were obtained with a more ecologically valid paradigm.

So far, the studies in this dissertation focused solely on trait memory distrust. The two chapters that follow concentrate on state memory distrust. Chapter 5 examined whether memory distrust could be elicited by interrogation techniques that have the potential of causing false confessions. Also, the relationship between memory distrust and the tendency to falsely confess was explored. This study confirmed that state memory distrust correlates positively with the tendency to falsely confess. However, the interrogation techniques did not have a uniform effect on both concepts (i.e., memory distrust and false confessions). More specifically, suggesting memory problems had the largest impact on memory distrust, whereas false technical evidence made individuals most willing to falsely confess. Because this study relied on a thought experiment, no conclusions could be drawn about the causal relationship between memory distrust and false confessions.

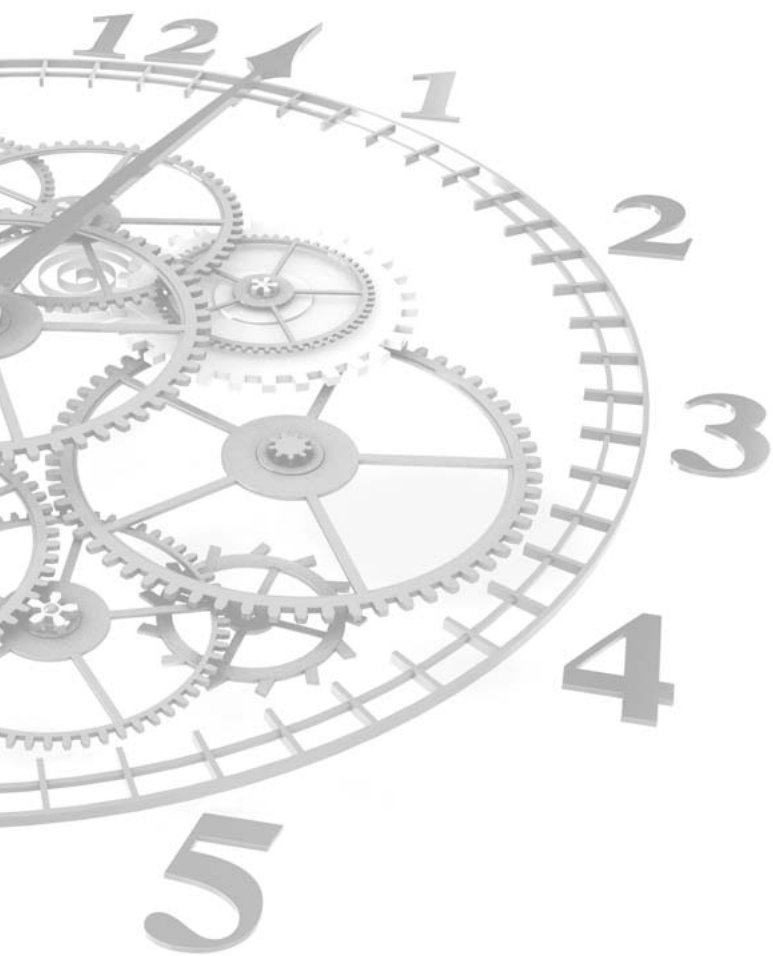
Chapter 6 presents a study that aimed to clarify this issue of causality. Using the computer crash paradigm (Kassin & Kiechel, 1996), we accused undergraduate students of hitting a computer key they were not allowed to touch. A part of the participants had been manipulated into a state of memory distrust. In this way, it was possible to examine the effect of memory distrust on false confessions. Findings show that state memory distrust could be evoked by giving participants negative bogus feedback. More than half of the participants (52%) falsely confessed to having caused the computer to crash, and of these, 58.5% internalised their confession. Furthermore, the overall confession rate was not influenced by lowered memory confidence. But findings demonstrate that participants with elevated state memory distrust (induced by negative feedback prior to the computer test) internalised their false confessions more often than participants who had not received

SUMMARY

this negative feedback. This study, therefore, indicates that memory distrust may be an antecedent of internalised false confessions.

In Chapter 7, the main findings of the studies presented in this thesis are summarised and discussed. Also, it looks at limitations and suggestions for future research as well as practical implications.

SAMENVATTING

Dit proefschrift gaat over geheugenwantrouwen in de strafrechtelijke context. Geheugenwantrouwen kan worden gedefinieerd als een toestand waarin mensen een groot wantrouwen koesteren over hun herinneringen, waardoor ze extra vatbaar worden voor externe suggesties (Gudjonsson, 2003). Je kunt geheugenwantrouwen tegenkomen in zowel de klinische als forensische praktijk. Voornamelijk in de forensische praktijk kan geheugenwantrouwen verstreckende gevolgen hebben. Tot dusverre is geheugenwantrouwen alleen beschreven aan de hand van casuïstiek. Dit proefschrift is een eerste poging om geheugenwantrouwen empirisch te onderzoeken. We hebben ons bij het uitvoeren van de studies vooral gericht op de strafrechtelijke context.

Hoofdstuk 1 begint met twee gevalsbeschrijvingen van valse bekentenissen waarbij geheugenwantrouwen een belangrijke rol heeft gespeeld. Dit hoofdstuk geeft een overzicht van onderzoek waarin geheugenwantrouwen in verband werd gebracht met pseudoherinneringen en valse bekentenissen. Het behandelt ook andere domeinen waarin geheugenwantrouwen een vaak voorkomend verschijnsel is, zoals onderzoek bij ouderen of bij patiënten met een obsessief-compulsieve stoornis. Tevens worden in dit hoofdstuk de onderzoeksvragen besproken die in de loop van dit proefschrift beantwoord worden, te weten: Wat is geheugenwantrouwen? Wat zijn de onderliggende mechanismen van geheugenwantrouwen? Hoe kun je geheugenwantrouwen het best meten? Zijn mensen die geheugenwantrouwen hebben vatbaarder voor het ontwikkelen van pseudoherinneringen of valse bekentenissen?

Dit proefschrift is opgedeeld in twee delen; het eerste deel bestaat uit studies naar geheugenwantrouwen als een soort persoonlijkheidstrek, genaamd 'trait memory distrust' (Hoofdstukken 2, 3 en 4). Deze variant van geheugenwantrouwen komt voor bij mensen die chronisch twijfelen aan hun geheugen. Het tweede deel richt zich op geheugenwantrouwen als een momentane toestand, te weten 'state memory distrust' (Hoofdstukken 5 en 6).

Hoofdstuk 2 beschrijft een valideringsstudie van de bewerkte Nederlandse versie van de Squire Subjective Memory Questionnaire (SSMQ). Deze vragenlijst kan gebruikt worden om geheugenwantrouwen als persoonlijkheidstrek te meten. De SSMQ is een valide en betrouwbaar instrument. In de forensische praktijk kan dit instrument gebruikt worden om kwetsbare verdachten in een vroeg stadium te identificeren. Op deze manier kan de druk tijdens het verhoor worden aangepast aan de mate van geheugenwantrouwen dat zich bij de verdachte manifesteert. In het beste geval zal dit het aantal valse bekentenissen verkleinen.

Om een beter zicht te krijgen op geheugenwantrouwen, is in de Hoofdstukken 2, 3 en 4 een aantal factoren onderzocht waarvan verwacht wordt

dat ze gerelateerd zouden zijn aan geheugenwantrouwen. Uit deze hoofdstukken kan geconcludeerd worden dat geheugenwantrouwen samengaat met een hogere leeftijd en meer cognitieve fouten. Dit zijn kleine vergissingen in het geheugen, de aandacht, of de motoriek. Daarnaast lijken mensen die hun geheugen wantrouwen ook daadwerkelijk een slechter geheugen te hebben. Bovendien zijn ze vaak ook depressiever en meegaander dan individuen die zelfzeker zijn over hun geheugen.

Tegengesteld aan de verwachtingen blijkt uit Hoofdstuk 3 dat geheugenwantrouwen niet samenhangt met een hogere suggestibiliteit en pseudoherinneringen. Dit kan komen doordat het type geheugenwantrouwen dat in deze studie werd bekeken ('trait memory distrust') verschilt van het type dat vaak in gevalbeschrijvingen centraal staat ('state memory distrust'). Een andere verklaring voor dit nulresultaat is dat het paradigma dat werd gebruikt om pseudoherinneringen uit te lokken, de DRM-taak, niet het meest geschikte paradigma is geweest.

De studie beschreven in Hoofdstuk 4 heeft daarom een ander paradigma gebruikt, waarbij suggesties worden gebruikt om pseudoherinneringen uit te lokken. Deze studie laat zien dat mensen die hun geheugen wantrouwen eerder foutieve informatie accepteren dan mensen die zeker zijn van hun geheugen. Mensen met geheugenwantrouwen zijn dus suggestiever en daardoor eerder geneigd pseudoherinneringen te ontwikkelen. Dit spreekt de resultaten van Hoofdstuk 3 tegen, maar de resultaten uit dit hoofdstuk wegen zwaarder aangezien hier gebruik is gemaakt van een paradigma met een hogere ecologische validiteit.

De studies die tot nu toe in dit proefschrift zijn beschreven, richtten zich allemaal op geheugenwantrouwen als persoonlijkheidstrekk. De volgende twee hoofdstukken gaan over geheugenwantrouwen als een momentane toestand. De studie beschreven in Hoofdstuk 5 onderzocht of geheugenwantrouwen kan worden uitgelokt door verhoortechnieken die ook vaak valse bekentenissen teweegbrengen. Deze studie liet zien dat geheugenwantrouwen en de neiging tot vals bekennen met elkaar samenhangen. De verhoortechnieken hadden echter niet hetzelfde effect op geheugenwantrouwen en valse bekentenissen. Zo waren proefpersonen het meest geneigd hun geheugen te wantrouwen als er een suggestie was aangedragen van geheugenproblemen. Aan de andere kant zorgde vals technisch bewijs ervoor dat de meeste mensen ertoe neigden om een valse bekentenis af te leggen. Omdat deze studie een gedachte-experiment betrof, kunnen geen conclusies getrokken worden over causaliteit.

Het experiment uit Hoofdstuk 6 werd opgezet om een uitspraak te doen over causaliteit. Studenten werden beschuldigd aan de hand van het *computer crash* paradigma (Kassin & Kiechel, 1996). Een deel van de proefpersonen werd door middel van valse negatieve feedback gemanipuleerd in een

toestand van geheugenwantrouwen. Op deze manier was het mogelijk om de effecten van geheugenwantrouwen op valse bekentenissen te onderzoeken. De resultaten laten zien dat het geven van valse negatieve feedback geheugenwantrouwen uitlokt. Iets meer dan de helft van de proefpersonen (52%) legde een valse bekentenis af en gaf dus toe dat zij verantwoordelijk waren voor het crashen van de computer. Van deze groep geloofde 58,5% daadwerkelijk dat zij de computercrash zelf hadden veroorzaakt. Zij legden dus een geïnternaliseerde valse bekentenis af. Het aantal valse bekentenissen was niet hoger in de groep studenten die hun geheugen begonnen te wantrouwen, maar de proportie geïnternaliseerde valse bekentenissen was wel hoger in deze groep vergeleken met de groep die geen valse negatieve feedback kreeg. Deze studie demonstreert dat geheugenwantrouwen best een voorloper van geïnternaliseerde valse bekentenissen kan zijn.

In het afsluitende Hoofdstuk 7 worden de belangrijkste bevindingen samengevat en de eventuele beperkingen van de studies besproken. Ook wordt een aantal suggesties gedaan voor toekomstig onderzoek. Het hoofdstuk eindigt met de praktische implicaties van de bevindingen.